

ZGRADA MAGISTRATA U KOPRIVNICI - KONZERVATORSKE I MUZEOLŠKE NATUKNICE

Zgrada magistrata u Koprivnici¹ je nepokretno kulturno dobro.² (sl. 1) Što to zapravo znači i kakve to posljedice ima za njeno očuvanje i adaptiranje? Znači to da se zgrada ne smije obnavljati ili adaptirati tako da se umanjuju ili čak devastiraju njene spomeničke vrijednosti, nego obrnuto, obnova treba istaći sve ono što se u konzervatorskom smislu smatra vrijednim. Što je spomenička vrijednost zgrade veća, to će dopustive i prihvatljive promjene na njoj biti manje. Zgrada treba sačuvati sva svoja bitna spomenička svojstva i to ne samo svoj izgled nego i ono što bismo mogli nazvati duhom građevine. To je konzervatorski pristup koji se mora poštovati neovisno o namjeni kojoj zgrada služi ili za koju se obnavlja ili adaptira. Zaštita kulturnih dobara regulirana je zakonom³ po kojem Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturnih dobara odnosno njeno nadležno povjerenstvo ima striktno određene ingerencije u stvarima očuvanja, obnove, adaptacije ili bilo kakve druge promjene na kulturnom dobru. Stoga, ništa se ne smije, ni kad se radi o zgradi magistrata, poduzimati bez njihovog znanja i odobrenja.

No, zgrada magistrata nije samo kulturno dobro nego i muzej, i to njegov vrlo važan, ako ne i najvažniji dio. Muzej grada Koprivnice djeluje na više lokacija i u nekoliko zgrada, ali kada pomislimo na njega prvo ćemo u glavi *imati*, odnosno *vidjeti* upravo zgradu magistrata. Za muzej, ali i za Koprivnicu zgrada muzeja ima i simboličku vrijednost.

Muzej je komplicirana ustanova s mnogobrojnim funkcijama koje javnosti uglavnom nisu dovoljno poznate. Sve one iziskuju neki prostor. Da bi neki muzej, pa tako i naš, mogao dobro funkcionirati treba imati prostorije u kojima će imati stalni postav, povremene izložbe, čuvaonicu, radionice, knjižnicu, igraonice, višenamjensku dvoranu, ured... i to sve u skladu sa standardima koje muzeologija propisuje. Standardi su strogi. Muzejske zbirke moraju biti sigurne od poplave, požara, i krađe⁴. Predmeti se moraju čuvati u točno određenoj mikroklimi⁵, treba se osigurati točno određena količina svjetla i spriječiti utjecaj ultraljubičastih zraka⁶. Uz sve to, treba posjetiteljima osigurati nesmetanu ophodnju, ako je moguće kružni tok kako se istim putom ne bi morali vraćati do izlaza. Zahtijeva naravno ima još, ali ih ovdje nećemo sve nabrajati, jer nam već i ovo što smo spomenuli ukazuje da je zahtijeva mnogo, da je njihovo zadovoljavanje za muzej neophodno i da adaptacija stare zgrade kakav je magistrat zbog toga nije niti jednostavan niti lagan posao i da ga dobro mogu obaviti samo stručnjaci raznih struka u dogovoru.

Očito je da zahtjevi očuvanja zgrade kao kulturnog dobra⁷ i dobrog funkcioniranja muzeja nisu uvijek podudarni. Zato je potreban kompromis. Treba sačuvati što više izvornih vrijednosti zgrade i istovremeno omogućiti suvremeno funkcioniranje muzeja u njoj.

Mogu li se muzejski i konzervatorski pristup pomiriti? Mogu, naravno. Kako? Kompromisom koji se postiže mudrošću i suradnjom - investitora, konzervatora, muzealaca i projektanta.

1. Koprivnica, zgrada magistrata - muzej, ulazno i bočno pročelje
2. Koprivnica, zgrada magistrata, prizemlje, uredska prostorija - vlaga u zidovima i štete od nje itekako su vidljive
3. Koprivnica, zgrada magistrata, prizemlje, stanje u nedavno obnovljenoj knjižnici
4. Koprivnica, zgrada magistrata, prizemlje, uredska prostorija - vlaga u zidovima popela se do stropa
5. Koprivnica, zgrada magistrata, pročelje koje gleda na istočno dvorište - nova žbuka nanescena je samo do visine 1. kata
6. Koprivnica, zgrada magistrata, pročelje unutrašnjeg dvorišta - nova žbuka nanescena je samo do visine 1. kata

Magistrat je bila prizemna barokna građevina iz druge polovice 17. st. kojoj je u 18. st. nadograđen kat. I u 19. st. je znatno pregrađivana i dograđivana. Zgrada je za povijest Koprivnice posebno važna jer je u njoj prvotno bila zgrada magistrata, pa kotarskog suda da bi 1963. postala Muzej. Sve same značajne stvari za povijest nekog grada.

Da bismo znali vrijednost zgrade, da bismo shvatili njen *duh*, treba prethodno obaviti neke konzervatorske i arhitektonske poslove. Prvo, zgradu moramo dokumentirati. Nije sve odmah vidljivo golim okom. Moramo prepoznati faze razvoja zgrade, kada je što dograđivano, nadograđivano, prigradivano ili adaptirano i ocijeniti da li su sve faze gradnje podjednako vrijedne. Tek nam to omogućuje da *sagledamo* zgradu i njen život kroz stoljeća i shvatimo uzroke njenog današnjeg izgleda.

Muzej, na žalost, za zgradu magistrata ne posjeduje neke od bitnih dokumenata koji su za njeno očitavanje, a onda i za obnovu neophodni. Zato ih treba prikupiti ili dati izraditi.

To se odnosi na:

- Kompletiranje arhitektonske snimke postojećeg stanja⁸
- Dovršenje studije o razvoju i fazama gradnje zgrade⁹
- Izradu konzervatorske studije ili elaborata s prijedlogom prezentacije.

Tek kada sve to napravimo i pribavimo možemo razmišljati o početku projektiranja obnove. Bez toga sva rješenja biti će puka improvizacija, a njih smo i na ovoj zgradi imali i previše.

Bilo bi dobro kada bi se sačinio program aktivnosti da bi se dopunili, prikupili ili izradili potrebni dokumenti. Važno je da se cijeli objekt sagleda u cjelini, a ne kao do sada da se parcijalno rješavaju problemi sa zgradom. Magistrat je živi primjer kamo vode improvizacija i parcijalna rješenja.

Unatoč naporima pa i nekim investicijama stanje zgrade je izrazito loše. Zgrada je derutna i dijelom devastirana.

Evo nekoliko natuknica za koje vjerujem da čvrsto potkrepljuju prethodnu tvrdnju.

U prizemlju je zamjetna vlaga u zidovima, (**sl. 2 i 3**) a štete koje je ona prouzrokovala pokušalo se sanirati nanošenjem nove žbuke,¹⁰ što je samo vlagu potjeralo prema gore tako da sada vidljivih šteta od vlažnog zida ima ponegdje i blizu stropa. (**sl. 4**) Problem vlage u zidovima ne može se riješiti sitnim popravcima ili krpanjima. Vлага će stalno i iznova izbijati. Potreban je ekspertni uvid u cijeli objekt i prijedlog, a potom i projekt cjelovitog saniranja cijele zgrade od vlage. Vjerojatno će trebati drenaža, a možda i još poneka mjera. Saniranje od vlage treba projektirati. Izvedba može biti skupa, ali bez nje cijelo prizemlje neće biti upotrebljivo.

Obnova pročelja prema trgu i ulici¹¹ (**sl.1**) nije uspjela i već se vide štete na žbuci. Na nekim mjestima ona se odvaja od zida, a vidljive su i mrlje. Stara žbuka bila je potpuno otučena, a sastav nove vjerojatno nije bio dobar. Svakako bi trebalo ispitati zbog čega nastaju štete na pročeljima i poduzeti mjere da se one anuliraju. Prije toga ne bi trebalo sada neobojena pročelja bojati. Može biti da će se sva nova žbuka morati otući i nanijeti nova primjerenija, prilagođena i kompatibilna sastavu zidova.

U dijelu unutrašnjeg dvorišta zgrade kao i na istočnom pročelju obnovljena je žbuka samo do visine prvog kata, a iznad toga ne (**sl. 5 i 6**). Zato se tu kada padne kiša skuplja voda koja ulazi u strukturu zida, pa čak prodire u unutrašnjost - u izložbeni prostor (**sl. 7**).

Nad ulazom u zgradu ponad portala nalazi se rasvjetno tijelo kojemu tamo nije mjesto i koje znatno narušava spomenička svojstva zgrade. Zato ga treba ukloniti i rasvjetu riješiti na primjereniji način. Razina tla pred pročeljem je nepotrebno povišena. (sl. 8) Sadašnje popločenje također nije primjereno. Ako je ikako moguće treba pokušati obnoviti kakvo je barem neko vrijeme bilo i kakvo još uvijek možemo vidjeti pred okolnim zgradama (sl. 9) Za *duh* građevine to je važno¹²

U namjeri da se prostorije podruma privedu nekoj muzejskoj svrsi¹³ zidovi i svodovi su ožbukani i obrađeni materijalom koji je po svemu sudeći na vlagu nepropusan¹⁴. No, to nije pomoglo (a nije ni moglo pomoći) saniranju podruma od vlage u zidovima. Već se sada naziru štete. Dijelovi žbuke su oštećeni, a s nekih dijelova otpada žbuka zajedno s nanesenim slojem. (sl. 10 i 11) Ovakvi i slični pokušaji sanacije vlage u podrumima su unaprijed osuđeni na propast. Da li se i koliko podrum može isušiti veliko je pitanje i treba biti predmetom obrade stručnjaka.

Uvjeran sam da nitko nije želio *zlo* zgradi, da ju nitko nije namjerno devastirao, ali dobre namjere često nisu dovoljne. Štete su i u čisto financijskom pogledu znatne, a o devastiranju spomeničkih svojstava da i ne govorim.

Neki dijelovi zgrade su u doista jadnom stanju, npr. dvorišna pročelja s kojih je u velikoj mjeri otpala žbuka. S te strane zgrada se doima više kao ruševina nego kao muzej i kulturno dobro. (sl. 12)

Obnova zgrade, podjednako s konzervatorskog i muzeološkog stajališta, treba uključivati uređenje kako neposredne tako i dalje okoline kulturnog dobra. Zgrada je definirana ulicom, parkom skulptura pred ulaznim pročeljem (trgom), istočnim dvorištem i drugim zgradama koje ju okružuju. Ukratko ona ima svoju specifičnu ulogu u urbanitetu grada. O toj dispoziciji ovisi konzervatorska interpretacija neposredne okoline i nju u račun za našu svrhu, također treba uzeti u obzir.

Svi konzervatorski postupci, analize, interpretacije, prijedlozi prezentacije povijesne zgrade i okoline trebaju završiti utvrđivanjem vrijednosti zgrade ili pojedinih njenih dijelova, jasnom naznakom što zapravo treba čuvati kao vrijednost i što treba učiniti kako bi se očuvao njen *duh*. To nije uvijek jednostavno postići i u tome se očituje mudrost konzervatorstva.

Uzmimo za primjer zatvor koji je naknadno dodan baroknoj strukturi zgrade. (sl. 13 i 14) On sasvim sigurno sam po sebi i nije neko posebno vrijedno arhitektonsko djelo, ali istovremeno jako dobro ilustrira kako je funkcionirala zgrada u vrijeme kada je ovdje bio sud. Čini mi se da nema dvojbe da je zatvor sastavni dio spomeničke vrijednosti magistrata. Ako je tome doista tako onda treba vidjeti kako obnoviti zatvore i kako sačuvati *zatzvorski duh* ove prigradene građevine¹⁵.

Kao drugi primjer može nam poslužiti tretman ulaznog pročelja magistrata i obrade partera pred njim. Već smo spomenuli da pročelje nije dobro obnovljeno i da će vjerojatno trebati otući sadašnju žbuku i postaviti novu primjereniju. Konzervatorske analize i konzervatorski prijedlog prezentacije pročelja trebaju dati odgovor na pitanje što i kako treba raditi s pročeljem. Uz to razina sadašnjeg partera je, i opet nepotrebno, podignuta za nekoliko desetaka centimetara. To je potpuno uništilo proporcije portala, snizilo ga i svatko tko ima osjećaj za baroknu arhitekturu primijetiti će da nešto s našim portalom *ne štima*. Vjerojatno će trebati ići do prvotne razine.

Tek kada zgradu konzervatorski proučimo, interpretiramo njen razvoj, utvrdimo koji njeni dijelovi su izvorni, a koji ružne naknadne intervencije, što uistinu čini njenu spomeničku vrijednost i kako ju prezentirati, može početi projektiranje obnove onako kako to propisuje građevinska struka uz stalni konzervatorski nadzor. Bez toga sve će kao i do sada završiti novim improvizacijama koje najčešće, kao što smo vidjeli, znače bacanje novaca u vjetar.

Današnja namjena zgrade je da služi kao muzej. Teško je zamisliti da će se u skorijoj budućnosti namjena zgrade mijenjati. Zato ćemo ovdje pokušati vidjeti što stanje zgrade, potreba njene konzervatorske obnove i prezentacije znače za muzej. Može li on ovdje djelovati tako da ne narušava spomenička svojstva, a da istovremeno bude skladan, atraktivan i suvremeni muzej?

Spomenusmo već, muzej treba imati stalni postav, povremene izložbe, čuvaonicu ili čuvaonice¹⁶, radionicu ili radionice, knjižnicu¹⁷, igraonice¹⁸, višenamjensku dvoranu¹⁹, urede, prostor za prijam posjetitelja, info punkt, garderobu, sanitarije, možda i muzejski kafić i štošta drugo. Svaka funkcija mora se odvijati u nekom prostoru. Mora se znati u kojoj prostoriji će se odvijati pojedina djelatnost. Da bi se mogla utvrditi namjena prostorija, muzej mora znati koje će funkcije obavljati u zgradi magistrata i to točno u kojim prostorijama.

Svoje djelovanje muzej definira muzeološkim programom čiji je sastavni dio i plan namjene prostorija. Bez toga ne može se projektirati obnova jer svaka od funkcija ima svoje zahtjeve od ugradnje alarma do osiguranja povoljne, *muzejske*, mikroklike.

Veliko je pitanje može li Muzej grada Koprivnice sve nabrojane funkcije obavljati u zgradi magistrata. Ima li dovoljno prostora i da li je sve to kompatibilno s potrebom da se zgrada obnovi i kao kulturno dobro.

Do sada se zapravo krparilo. Uređen je podrum, loše doduše, ali tu se u najboljoj namjeri htjelo dobiti na prostoru kojeg uvijek kronično nedostaje. Međutim, uvjeren sam da se podrum ne može preurediti u čuvaonicu ili izložbeni prostor. To bi u izradi muzeološkog programa valjalo imati na umu. No, to ne znači da se vlažan podrum ne može privesti nekoj muzejskoj svrsi. On može biti dio stalnog postava ako se uredi onako kako je nekada izgledao sa izvornim funkcijama. Ako se tamo skladištio ugljen za loženje peći i grijanje cijele zgrade onda otucimo aquatril ostavimo izvornu golu ciglu unesimo ugljen i pokazujemo posjetiteljima kako su nekada izgledali podrumi. Današnja djeca i ne znaju kako izgleda ugljen. Ovaj uvjetno ćemo reći izložbeni prostor može itekako dobro ilustrirati kako je zgrada nekada funkcionirala. U podrumu ugljen u dvorištu zatvor, samo nam još nedostaje sudnica. Za staru funkciju zgrade podrum je bitan i neizostavan dio. Ovakvo rješenje moglo bi biti i konzervatorski i muzeološki prihvatljivo i atraktivno.

Naravno, sličnih rješenja ima još. Potkrovlje zgrade je impresivno, kako po svojoj izvedbi tako i po velikom i visokom prostoru kojeg krov zatvara. (sl. 15) Ono se bez velike štete po spomenička svojstva, može preurediti u uredske prostore²⁰, u dvoranu za povremene izložbe²¹ (po meni lošija varijanta) ili u multifunkcijsku dvoranu.

Da bismo znali što želimo u zgradi magistrata, kakav muzej želimo, koje njegove dijelove ili koje funkcije želimo, moramo baciti pogled na cjelinu Muzeja grada Koprivnice. On danas djeluje na tri lokacije: Magistrat, kuća Malančec i Galerija. Uz to on je nekako nejasno zadužen i za spomen kompleks Danice, a pomaže i Galeriji Sabolić u Peterancu, Galeriji u Hlebinama, a bogme i u nečemu što se tek nazire Dravskoj zbirci (Muzeju Drave) u Goli.

Sve to ima itekako utjecaja na uređenje i funkcije zgrade magistrata. Jer, ukoliko se, da navedem samo jedan primjer, velik i značajan monoksil iz istočnog dvorišta namjerava preseliti u Dravski muzej onda to znači da treba iznova definirati funkciju dvorišta. Ako se pak dio onoga što posjeduje muzej kao što su arheološki predmeti izvađeni iz Drave ili zbirka leptira također preseli u Golu, onda

7. Koprivnica, zgrada magistrata, 1. kat, izložbena dvorana - ovdje prodire vlaga koja se skuplja na pročelju istočnog dvorišta u visini nove žbuke

8. Koprivnica, zgrada magistrata, ulazno pročelje

9. Koprivnica, dio pločnika pred zgradom u neposrednoj blizini magistrata

10. Koprivnica, zgrada magistrata, podrum

11. Koprivnica, zgrada magistrata, podrum - oštećenje u zidu

12. Koprivnica, zgrada magistrata, unutarnje dvorište

13. Koprivnica, zgrada magistrata, unutarne dvorište, zatvor
 14. Koprivnica, zgrada magistrata, hodnik u zatvoru
 15. Koprivnica, zgrada magistrata, potkrovlje

će i stalni postav i dio funkcija prostorija u magistratu biti različiti nego ako se to ne planira. Etnografska zbirka je danas siročić i podstanar u kući Malančec. Kada se kuća Malančec, kao dio Muzeja grada Koprivnice, privede svojoj muzejskoj svrsi²² tada u njoj za etnografsku zbirku neće biti mjesta. Što će s njom biti? Hoće li se za nju pronalaziti novi smještaj²³ ili će ona završiti u zgradi magistrata? Jasna je stvar da magistrat kao dio muzeja nije isti s etnologijom ili bez nje²⁴. Zgrada magistrata je stara zgrada i po prirodi stvari ovdje bi trebalo muzealizirati stariju povijest Koprivnice. To se čini tako logičnim. Ali što učiniti s novijom poviješću i posebice s Domovinskim ratom. Oni bi trebali dobiti novi i primjereniji prostor negdje u gradu. To bi bilo nabolje rješenje. Je li ono realno? Može li grad to prihvatiti i osigurati provedbu? Kako će to prihvatiti dragovoljci? Ima li novčanih sredstava? Naravno, ne znam odgovore, ali nas ovaj primjer dovodi do konstatacije da Muzej grada Koprivnice ne može sam riješiti sve svoje probleme. Potrebna je suglasnost, potpora i podrška šire zajednice i posebno gradske uprave. Na Muzeju je da sačini prijedlog svog vlastitog razvoja, svoju viziju o tome što i kako u pojedinim zgradama i kako to povezati u suvislu muzeološku cjelinu. Na gradu je da to primi k znanju, prihvati, *nedajbog* odbaci, modificira i uskladi s mogućnostima zajednice. Ali o tome sasvim sigurno ovisi i mjesto i uloga magistrata u Muzeju. A o

tome pak ovisi muzeološki program za zgradu, a o muzeološkom programu, naslućujete već, ovisi planiranje obnove zgrade magistrata. Prema tome, nema druge, treba početi od muzeološkog programa cijelog muzeja, od većeg k manjem, i stići do zgrade magistrata.

Kao što je za interpretaciju magistrata kao kulturnog dobra važna njegova okolina, isto je to važno i za muzej. Dvorišta treba iskoristiti i uvući u muzejski postav, ona moraju biti sastavni dio muzeja. Treba osigurati logične komunikacije²⁵ i ležeran ophod posjetitelja. U istočnom dvorištu postoji i mogućnost gradnje nove zgrade koja bi urbanistički definirala i dovršila izgradnju otoka (insule) na kojoj se magistrat nalazi. Ta nova zgrada mogla bi riješiti problem čuvaonica, možda i knjižnice ili čak i etnologije, multifunkcijske dvorane...

Neovisno o funkciji magistrata (zgrade-muzeja) u budućnosti jedno je sigurno i valja stalno imati na umu - sama zgrada je za Muzej jedan od najvažnijih eksponata. Tome treba podrediti svaku funkciju i svaku koncepciju stalnog postava. Tako će zgrada kao kulturno dobro znatno pridonositi vrijednosti muzeja i obratno muzej će afirmirati spomeničke vrijednosti zgrade. Uz nešto malo tolerancije i mudrosti uz malo svjesnih kompromisa to se može postići.

Na kraju još nekoliko natuknica. Improvizacija ne vodi nikuda, osim u bacanje novaca u vjetar. Dobre namjere nisu dovoljne. Put u pakao, u kojem se trenutačno nalazi magistrat, što je nadam se bjelodano iz ilustracija, popločan je dobrim namjerama. Treba konačno početi od početka od mjesta od kojeg uvijek valja počinjati - od cjelovitog konzervatorskog elaborata i cjelovitog muzeološkog programa. Konzervatorska i muzejska struka, znam to pouzdano, su za to spremni. Zajednica, a ni uprava grada, pak, ne može izbjeći svoj dio odgovornosti. I ona mora donijeti neke presudno važne odluke.

Uvjeren sam da u ovom trenutku novci nisu najveći problem. Planiranje i nije tako skupo. Problem je koncepcija, pristup problemu i planiranje putova da se oni apsolviraju. Ako to shvatimo već smo mnogo napravili i prokřčili dobar dio puta. I zgrada i muzej mogu mnogo više značiti lokalnoj zajednici, pa potom svima nama izvan nje, negoli je sada slučaj. Napravimo zato najteži, najvažniji i toliko željeni prvi korak. Počnimo redom.

Napomena: fotografije Želimir Laszlo

Bilješke:

1. Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1.
2. Registracija, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, R614, Broj:02-530/1-74, Zgb. 4. 6. 1974.
3. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 1999. g., Narodne novine", br. 69/99.
4. Treba ugraditi alarme za požar i provalu, poželjan je automatski sustav za gašenje požara, a ugradnja vodova (šlicanje) u zidove sasvim sigurno nije konzervatorski poželjan postupak, posebno ne ako na zidovima imamo originalni oslik.
5. Većinu (ne sve) muzejskih predmeta treba čuvati na temperaturi od 18-22° i na relativnoj vlazi zraka od 45-65%, što je uvijek teško postići u potkrovljima i podrumima starih zgrada.
6. Primjerice, slike u tehnici ulja na platnu ne smiju biti izložena sunčevim zrakama i ne smiju primati više od 200 luksa.
7. Za konzervatorski pristup zgradi, ali i za njena spomenička svojstva najbolje je da ona služi izvornoj namjeni i to na isti način na koji je nekada služila. No to je najčešće nemoguće postići, pa tako i ovdje. Gradska uprava više ne funkcionira kako je nekada funkcionirala, ona primjerice nema zatvor u svojoj zgradi kao što je magistrat nekada imao.
8. Postoje snimci postojećeg stanja u mjerilu 1:100 što nije najsretnije, ali može poslužiti i biti dovoljno za daljnje projektiranje. Snimci nisu u posjedu muzeja. Novije izmjene na zgradi (adaptacije tijekom 80-tih i 90-tih godina) nisu u snimkama sadržane.
9. Dovršene studije treba uključivati i sve novije intervencije. Dio povijesnih analiza i faza razvoja objekta su objavljeni, ali bi ih trebalo pregledati i dovršiti.
10. Vjerojatno se radi o tzv. tvrdoj žbuci s više cementa
11. sjeverno i zapadno pročelje

12. Vjerojatno je popločenje bilo sazdano od opeke kakvu još možemo vidjeti u neposrednoj okolini magistrata. (Neprijemljeno industrijsko rasvjetno tijelo dao je postaviti ravnatelj muzeja u studenom 2001. godine, a skinuto je 7. travnja 2005. godine nakon konzultacija kustosa Muzeja grada Koprivnice Dražena Ernečića i Kristine Zloušić Idaković iz Konzervatorskog odjela u Zagrebu, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Ministarstva kulture Republike Hrvatske, op. ur.)
13. Čuvaonici, izložbenoj svrsi?
14. aquatrill?
15. Na žalost u novije doba je, potpuno nepotrebno, obnovljena žbuka zatvorskih zidova tako da su oni izgubili na autentičnosti. Jedno krilo zatora je preuređeno u čuvaonicu muzejske knjižnice u koju se ulazi iz muzeja čime je znatno poremećen osnovni izvorni raspored prostorija. Nekad se iz jednog hodnika lijevo i desno ulazilo u ćelije, Na sreću očuvana su stara ćelijska vrata (njih 4) tako da su rekonstrukcija i vraćanje u izvorni duh još uvijek mogući.
16. Čuvaonice pak mogu biti zatvorene ili otvorene. Ako su otvorene to znači da su dostupne posjetiteljima što opet postavlja nove zahtjeve pred projektante. Uz njih nam je potrebno i mjesto za proučavanje muzejske građe jer je omogućavanje uvida u građu zakonska obveza svakog muzeja. Uz čuvaonice za građu potrebna nam je i čuvaonica za dokumentaciju, također s mogućnosti uvida u zbirke. Za čuvaonice vrijede posebni standardi od kojih ćemo ovdje spomenuti samo onaj koji zahtjeva mrak. Predmeti i dokumentacija čuvaju se u trajnom mraku. Ukratko čuvaonica se mora posebno projektirati tako da zadovolji muzejske standarde, što znači da u zgradi ne može biti bilo gdje.
17. Knjižnica podrazumijeva i čitaonicu.
18. Za svaki suvremeni muzej pedagoška djelatnost je od posebnog značaja i nije svejedno ima li ili nema igraonice i kakva će ona biti.
19. Suvremeni muzej je i svojevrsni centar za kulturu s koncertima, predstavama, događanjima, promocijama...
20. Primjer Arheološki muzej u Zagrebu
21. Primjer Muzeja grada Zagreba
22. U kući Malančec će se koliko god je to moguće ići na obnovu izvornog ambijenta s izvornim predmetima
23. Zalažem se za gradnju muzeja na otvorenom (etnoparka) koji bi istovremeno spasio ostatke tradicijskog graditeljstva cijelog kraja i udomio muzejsku etnografsku zbirku.
24. Zbirka minimalno treba prostorije za stalni postav, ured, čuvaonicu i radionicu
25. Danas je istočno dvorište gotovo nedostupno jer nema logične komunikacije iz zgrade muzeja u to dvorište.